

1 ÚVOD	13
2 SYNTÉZA POZNATKŮ	15
2. 1 Dýchací systém	15
2. 1. 1 Prenatální vývoj dýchacího systému.....	15
2. 1. 2 Postnatální vývoj dýchacího systému	16
2. 2 Anatomie a fyziologie dýchacího systému	17
2. 2. 1 Horní a dolní cesty dýchací.....	17
2. 2. 1. 1 Průsvit dýchacích cest.....	18
2. 2. 1. 2 Bronchiální sekrece a mukociliární transport	18
2. 2. 2 Hrudní dutina	18
2. 2. 3 Dýchací svaly	18
2. 2. 3. 1 Musculus diaphragma	19
2. 2. 3. 2 Funkce dýchacích svalů	20
2. 2. 3. 3 Vztah bránice k postuře.....	20
2. 2. 3. 4 Slabost a únava dýchacích svalů.....	23
2. 2. 4 Dechová práce.....	23
2. 2. 5 Řízení a regulace dýchání	23
2. 2. 5. 1 Regulační systémy podílející se na ovlivnění ventilace.....	24
2. 3 Kineziologie dýchání	29
2. 3. 1 Dýchání z hlediska vývojové kineziologie	29
2. 3. 2 Rozvíjení hrudníku.....	30
2. 3. 3 Poruchy rozvíjení hrudníku.....	33
2. 4 Funkční vyšetření dýchání	38
2. 4. 1 Anamnéza a základní fyzikální vyšetření	38
2. 4. 2 Spirometrické vyšetření	40
2. 4. 2. 1 Statické plicní objemy a kapacity	40
2. 4. 2. 2 Dynamické plicní objemy	42
2. 4. 2. 3 Průchodnost dýchacích cest	43
2. 4. 2. 4 Spiroergometrické vyšetření	44
2. 4. 3 Oxymetrie.....	45
2. 4. 4 Vyšetření maximálních nádechových a výdechových ústních (nosních) tlaků	45
2. 4. 5 Zobrazovací vyšetřovací metody	45
2. 4. 6 Kineziologické vyšetření.....	46

2. 5 Poruchy ventilace - patofyziologie	47
2. 5. 1 Restrikční typ ventilační poruchy	47
2. 5. 2 Obstrukční typ ventilační poruchy	47
2. 6 Chronická plicní onemocnění – asthma bronchiale a chronická obstrukční plicní nemoc	48
2. 6. 1 Asthma bronchiale (AB)	52
2. 6. 1. 1 Definice AB	52
2. 6. 1. 2 Etiologie a patogeneze AB.....	52
2. 6. 1. 3 Patologické změny v dýchacím systému u nemocných s AB.....	53
2. 6. 1. 4 Diagnostika a klasifikace AB.....	53
2. 6. 1. 5 Změna funkčních plicních parametrů a mechaniky dýchání u AB.....	55
2. 6. 1. 6 Klinické projevy AB	56
2. 6. 1. 7 Komplexní léčba u AB.....	57
2. 6. 2 Chronická obstrukční plicní nemoc (CHOPN)	58
2. 6. 2. 1 Definice CHOPN	58
2. 6. 2. 2 Etiologie a patogeneze CHOPN.....	58
2. 6. 2. 3 Patologické změny v dýchacím systému u nemocných s CHOPN.....	59
2. 6. 2. 4 Diagnostika a stadia CHOPN.....	60
2. 6. 2. 5 Změna funkčních plicních parametrů a mechaniky dýchání u CHOPN.....	61
2. 6. 2. 6 Klinické projevy CHOPN	63
2. 6. 2. 7 Komplexní léčba u CHOPN.....	64
2. 7 Plicní rehabilitace.....	65
2. 7. 1 Techniky dechové rehabilitace.....	67
2. 7. 1. 1 Polohování	69
2. 7. 1. 2 Dechová gymnastika.....	70
2. 7. 1. 3 Dýchání přes sešpulené rty (pursed lip breathing).....	71
2. 7. 1. 4 Brániční dýchání (diaphragmatic breathing)	72
2. 7. 1. 5 Kontaktní dýchání	72
2. 7. 1. 6 Technika ústní brzdy.....	72
2. 7. 1. 7 Drenážní techniky	72
2. 7. 1. 8 Instrumentální techniky.....	76
2. 7. 1. 9 Inhalace	80
2. 7. 1. 10 Trénink dýchacích svalů (respiratory muscle training).....	80
4. 4. 1 Skupina AB1 – děti s AB mimo akutní exacerbaci	105

2. 7. 1. 11 Trénink svalů horních a dolních končetin (upper and lower extremity training).....	80
2. 7. 2 Ostatní fyzioterapeutické koncepty.....	81
2. 7. 2. 1 Měkké a mobilizační techniky	81
2. 7. 2. 2 Brügger-koncept.....	81
2. 7. 2. 3 Proprioceptivní nervosvalová facilitace (PNF).....	82
2. 7. 2. 4 Senzomotorická stimulace	82
2. 7. 2. 5 Aktivace hlubokého stabilizačního systému páteře	83
2. 7. 2. 6 Vojtova metoda reflexní lokomoce.....	83
2. 7. 3 Pohybová aktivita u nemocných s asthma bronchiale a s chronickou obstrukční plicní nemocí.....	84
2. 7. 4 Lázeňská léčba	88
2. 7. 5 Plicní rehabilitace v České republice	88
3 CÍLE A VÝZKUMNÉ OTÁZKY	90
3. 1 CÍLE.....	90
3. 2 VÝZKUMNÉ OTÁZKY	91
4 METODIKA VÝZKUMU.....	94
4. 1 Výzkumné soubory	95
4. 2 Měřicí a vyšetřovací postupy	97
4. 2. 1 Anamnéza.....	98
4. 2. 2 Spirometrické vyšetření	98
4. 2. 3 Vyšetření maximálního nádechového a výdechového ústního tlaku.....	99
4. 2. 4 Pulzní oxymetrie	100
4. 2. 5 Vyšetření rozvíjení hrudníku	100
4. 2. 6 Kineziologické vyšetření.....	100
4. 2. 6. 1 Stereotyp dýchání.....	101
4. 2. 6. 2 Vyšetření zkrácených svalů	101
4. 2. 6. 3 Vyšetření oslabených svalů.....	102
4. 2. 6. 4 Palpace svalů.....	103
4. 2. 7 Výskyt symptomů a hodnocení rehabilitační léčby	104
4. 2. 8 Dotazník Nemocnice Sv. Jiří	104
4. 3 Edukace	104
4. 4 Terapie	104
4. 4. 1 Skupina AB1 – děti s AB mimo akutní exacerbací	105

4. 4. 2 Skupina AB2 – dospělí s AB mimo akutní exacerbaci	106
4. 4. 3 Skupina PN1 – dospělí s CHOPN mimo akutní exacerbaci	107
4. 4. 4 Skupina PN2 – dospělí s CHOPN s akutní exacerbací	108
4. 4. 5 Soubor KS1 – kontrolní soubor dětí ke skupině AB1	109
4. 4. 6 Skupina KS2 – kontrolní soubor osob ke skupině AB2.....	110
4. 4. 7 Skupina KS3 – kontrolní soubor osob ke skupině PN1 a PN2	110
4. 5 Zpracování získaných dat a údajů	110
4. 5. 1 Anamnestické údaje	110
4. 5. 2 Spirometrické vyšetření	110
4. 5. 3 Vyšetření maximálních nádechových a výdechových tlaků	111
4. 5. 4 Rozvíjení hrudníku.....	111
4. 5. 5 Kineziologické vyšetření.....	111
4. 5. 6 Statistické zpracování	111
4. 5. 7 Omezení studie.....	112
5 VÝSLEDKY	114
5. 1 Výsledky k výzkumné otázce V_1	114
5. 1. 1 Výsledky k výzkumné otázce V_{1a}	115
5. 1. 1. 1 Rozvíjení hrudníku u dětí s asthma bronchiale (skupina AB1)	115
5. 1. 1. 2 Rozvíjení hrudníku u dospělých s asthma bronchiale (skupina AB2).....	117
5. 1. 2 Výsledky k výzkumné otázce V_{1b}	120
5. 1. 2. 1 Hodnoty maximálního nádechového (MIP) a výdechového (MEP) ústního tlaku u dětí s asthma bronchiale (skupina AB1)	120
5. 1. 2. 2 Hodnoty maximálního nádechového (MIP) a výdechového (MEP) ústního tlaku u dospělých s asthma bronchiale.....	123
5. 1. 3 Výsledky k výzkumné otázce V_{1c}	126
5. 1. 3. 1 Rozvíjení hrudníku u dospělých s chronickou obstrukční plicní nemocí bez akutní exacerbace (skupina PN1).....	126
5. 2 Výsledky k výzkumné otázce V_2	129
5. 2. 1 Výsledky k výzkumné otázce V_{2a}	129
5. 2. 1. 1 Rozvíjení hrudníku u dětí s asthma bronchiale po komplexní lázeňské léčbě (skupina AB1).....	129
5. 2. 1. 2 Rozvíjení hrudníku u dospělých s asthma bronchiale po osmitýdenní rehabilitační léčbě (skupina AB2).....	131

5. 2. 1. 3 Rozvíjení hrudníku u dospělých s chronickou obstrukční plicní nemocí po osmitýdenní rehabilitační léčbě (skupina PN1)	132
5. 2. 2 Výsledky k výzkumné otázce V _{2b}	134
5. 2. 2. 1 Ventilační funkce u dětí s asthma bronchiale po čtyřtýdenní lázeňské léčbě	135
5. 2. 2. 2 Ventilační funkce u dospělých s asthma bronchiale po osmitýdenní rehabilitační léčbě (skupina AB2).....	138
5. 2. 2. 3 Ventilační funkce u dospělých s chronickou obstrukční plicní nemocí po osmitýdenní rehabilitační léčbě (skupina PN1)	142
5. 2. 3 Výsledky k výzkumné otázce V _{2c}	144
5. 2. 3. 1 Kineziologické ukazatele u dětí s asthma bronchiale po osmitýdenní rehabilitační léčbě (skupina AB1).....	144
5. 2. 3. 2 Kineziologické ukazatele u dospělých s asthma bronchiale po osmitýdenní rehabilitační léčbě (skupina AB2).....	148
5. 2. 3. 3 Kineziologické ukazatele u dospělých s chronickou obstrukční plicní nemocí po osmitýdenní rehabilitační léčbě (skupina PN1)	152
5. 2. 4 Výsledky k výzkumné otázce V _{2d}	156
5. 2. 4. 1 Subjektivně vnímané projevy onemocnění u dětí s asthma bronchiale po osmitýdenní rehabilitační léčbě	156
5. 2. 4. 2 Subjektivně vnímané projevy onemocnění u dospělých s asthma bronchiale po osmitýdenní rehabilitační léčbě	156
5. 2. 4. 3 Subjektivně vnímané projevy onemocnění u dospělých s chronickou obstrukční plicní nemocí po osmitýdenní rehabilitační léčbě.....	158
5. 3 Další výsledky	160
5. 3. 1 Rozvíjení hrudníku a ventilační funkce u nemocných s chronickou obstrukční plicní nemocí po odeznění akutní exacerbace onemocnění (skupina PN2).....	160
5. 3. 2 Vyšetření saturace krve	162
5. 3. 3 Subjektivní hodnocení terapie.....	162
6 DISKUZE	165
6. 1 Diskuze k výzkumné otázce V ₁ a V ₂	166
6. 1. 1 Rozvíjení hrudníku.....	166
6. 1. 1. 1 Rozvíjení hrudníku u skupiny dětí s asthma bronchiale (skupina AB1).....	169
6. 1. 1. 2 Rozvíjení hrudníku u skupiny dospělých s asthma bronchiale (skupina AB2)	169

6. 1. 1. 3 Rozvíjení hrudníku u skupiny osob PN1 a PN2	170
6. 1. 2 Kineziologické vyšetření.....	174
6. 1. 2. 1 Dechový stereotyp.....	178
6. 1. 3 Ventilační parametry.....	180
6. 1. 4 Maximální nádechový a výdechový ústní tlak.....	183
6. 1. 5 Subjektivně vnímané projevy onemocnění	187
6. 1. 5. 1 Neefektivní expektorace	188
6. 1. 5. 2 Obtížné dýchání	188
6. 1. 5. 3 Bolest na hrudníku	190
7 ZÁVĚRY	192
8 SOUHRN	195
9 SUMMARY	198
10 REFERENČNÍ SEZNAM	201
11 PŘÍLOHY	217